

tozoïdes n ; femelle diploïde, hétérozygote avec les gènes nn' ; productrice d'ovules n et d'ovules n' et pondant sur des racines de chêne) et des générations agames parthénogénétiques aptères, pondant dans les bourgeons de chêne. Les femelles provenant d'un zygote nn ont une méiose normale: elle pondent des ovules n , qui engendrent fatalement des mâles haploïdes n ; celles qui proviennent d'un zygote nn' ont leur méiose perturbée: elles pondent des ovocytes non réduits nn' , d'où naîtront évidemment des femelles diploïdes nn' . (Pour une illustration détaillée, voir DESSART, *Les Naturalistes belges*, 1978, 59/8,9: 248, 249).

Pour bien faire comprendre l'originalité des Hyménoptères, on rappelle ensuite le cas très général des animaux à mâles hétérogamétiques XY et à femelle XX. Chaque spermatocyte engendre 4 spermatozoïdes, 2 avec X, 2 avec Y; chaque ovocyte produit un seul ovule avec X (éliminant des chromosomes sous forme de globules polaires). Chez certains insectes (*Abaxas grossulariata* L.), les phénomènes sont inversés, c'est la femelle qui est hétérogamétique.

Chez les Hyménoptères, les mâles sont haploïdes (au moins dans le germe) et les femelles diploïdes. En général (cas de la fourmi), chaque spermatocyte (déjà haploïde!) n'engendre que 2 spermatozoïdes (+ une cellule anucléée); plus rarement (cas de l'abeille), un seul spermatozoïde (+ une cellule anucléée + une petite cellule qui dégénère). Les femelles sont diploïdes et, dans les cas normaux des espèces non strictement parthénogénétiques, la méiose est banale (1 ovocyte donne 1 ovule + 2 globules polaires). Les ovules non fécondés, haploïdes, engendrent des mâles, haploïdes; les zygotes, des femelles diploïdes.

Le cas du scélonide *Telenomus fariai* DA COSTA LIMA, 1927, est remarquable; les mâles haploïdes ont les cellules somatiques et les spermatogonies avec un chromosome en V à 2 bras égaux appelé X; les femelles diploïdes ont ce même chromosome X et un autre, dont un bras est plus court, appelé Y. Les spermatogonies subissent une mitose anormale: quand le chromosome X se clive en 2 chromatides, l'une perd un petit bout et devient une chromatide Y! Après l'anaphase, le lot avec X est éliminé, la cellule qui conserve Y est un spermatocyte I qui engendre finalement 2 spermatozoïdes (comme chez les fourmis, mais par un processus différent: perte de deux mini-cellules anucléées).

Dans les ovocytes XY des femelles, la méiose produit 4 noyaux haploïdes: 2 avec X, 2 avec Y; ces derniers refusionnent et sont éliminés sous forme d'un globule polaire; des deux autres, X, un dégénère sur place: il reste donc un ovule haploïde, avec X. Non fécondé, il engendrera un mâle haploïde X; fécondé par un spermatozoïde Y, il deviendra un zygote évoluant en femelle diploïde XY. Chez cette espèce, les mâles X ne produisent que des spermatozoïdes Y et les femelles XY, que des ovules X!

Référence

DREYFUS & BREUER, *Genetics*, 1944, 29: 75-82.

2. Dhr. R. SEGERS doet de volgende mededeling.

Vijf nieuwe Staphylinidae (Coleoptera) voor de Belgische fauna

door Ronny SEGERS²

Abstract

Five species are added to the Belgian fauna: *Bledius filipes* Sharp, *Stenus longipes* Heer, *Acylophorus wagenschieberi* Kiessenswetter, *Myllaena elongata* (Matthews) and *Oxypoda abdominalis* Mannerheim.

Inleiding

Dadelijk na het samenstellen van een "Catalogus Staphylinidarum Belgicae (Coleoptera, Insecta)" (SEGERS, 1987) troffen we reeds 5 soorten aan die wel in de omliggende landen, maar nog niet in België waargenomen werden, en dus aan de catalogus toegevoegd dienen te worden. Hiermee komt het soortental voor België op 914, verdeeld over 192 genera. Slechts 496 soorten hiervan werden nog na 1950 gemeld. 3 van de toegevoegde 5 soorten werden gevangen in bijzondere biotopen: *Sphagnum* en wilgemolm.

Lijst van de nieuwe soorten

Bledius filipes SHARP, 1911, f. n. sp.

Locatie: Galmaarden, 11.VIII.1982, 1 ♂. Gevangen met een bodemval in een vochtig, bemest hooiland.

Kenmerken: 4 mm. Onderscheidt zich van verwante soorten door donkere verkleuring van de antenne-top, de vorm van het halsschild en de aanwezigheid van een groefje op de kop.

Verspreiding: gemeld in alle ons omliggende landen, ook Engeland, verder van Noord-Italië via Midden-Europa tot zuidelijk Noord-Europa en Siberië (HORION, 1951, 1963; LOHSE, 1964; BRAKMAN, 1966; KLOET & HINCKS, 1977). HORION (1963) beweert "sicher vorhanden" voor België, alhoewel ons geen literatuurgegevens bekend zijn.

Stenus longipes HEER, 1839, f. n. sp.

Locatie: Neerpelt (Hageven), 10.VI.1986, 2 ♂. Handvangst in ondergedoken *Sphagnum*-bulten (leg. K. DESENDER).

Kenmerken: 6 mm. Onderscheidt zich van de algemene *Stenus bipunctatus* door de

²Laboratorium voor Oecologie, Zoögeografie en Natuurbehoud (Prof. Dr. H. Dumont), K.L. Ledeganckstraat 35, B-9000 Gent.

onduidelijke middenkiel op de kop, de grote dekvleugels met meer naar achter gelegen geel-rode vlek, en de blauwachtige, iriserende schijn (vooral de sternieten). Zwart, behalve de vleugelvlek en het eerste koptasterlid.

Verspreiding: een zuid-palearctische soort met middelpunt in Midden-Europa, met waarnemingen van Spanje over Alpen, Balkan en Kaukasus tot Klein-Azië en Siberië. Afwezig in Nederland en Engeland, zeldzaam in Duitsland. De soort bereikt hier haar noord-westelijke areaalgrens (GANGLBAUER, 1895; HORION, 1951, 1963; LOHSE, 1964).

Acylophorus wagenschieberi KIESSENWETTER, 1850, f. n. g., f. n. sp.

Locatie: Zonhoven (Slangebeekvallei), 18.V.1986. Koppeltje. Handvangst in ondergedoken *Sphagnum*-bulten (leg. K. DESENDER).

Kenmerken: 0 10 mm., 0 11 mm. *Quedius*-achtige vorm, met rood-bruine monddelen, poten en laatste antennelid. Achterlijf versmald en sterk paars/groen/rood iriserend. Halschild en kop sterk glanzend zwart. Vooral (op zicht) herkenbaar aan het verlengde eerste antennelid, veel groter dan de 4 volgende.

Verspreiding: Midden-Europa tot zuidelijk Noord-Europa (Denemarken, Zuid-Scandiavië) en Noord-Azië. Afwezig in Frankrijk, Zwitserland, Spanje, Italië en Groot-Britannië. In Nederland gevonden in de provincies Overijssel en Noord-Brabant. Meest nabije vindplaats in Duitsland: omgeving Keulen (1 ex.). De soort heeft een uitgesproken tyrphobiont karakter: gebonden aan moerassen, vooral sphagnicool. (HORION & KOCH, 1954; HORION 1965; LOHSE, 1964; BRAKMAN, 1966; KOCH et al., 1977; COIFFAIT, 1978).

Myllaena elongata (MATTHEWS, 1838) f. n. sp.

Locatie: St.-Jan-in-Eremo (Boerekreek), 27.V.1980. Coll. R. DALL'ASTA. Gezeefd uit wilgemolm.

Kenmerken: 2,6 mm. Dadelijk van verwante soorten af te scheiden door de achterrand van het halschild die niet dubbelbochtig maar boogvormig verloopt.

Verspreiding: vooral montaan, maar overal in het mos langs bosbeekjes te verwachten (LOHSE, 1974). Zeldzame soort in Oostenrijk en Duitsland (HORION, 1951). Eveneens gemeld uit Engeland (KLOET & HINCKS, 1977) en Nederland (BRAKMAN, 1966): Gelderland, Utrecht, Noord-Holland, Noord-Brabant en Limburg.

Oxypoda abdominalis MANNERHEIM, 1830, f. n. sp.

Locatie: Galmaarden, 16.VI.1982, 1 ♂. Gevangen in een bodemval op een vochtig, bemest hooiland, vlak na het maaien.

Kenmerken: 3,3 mm. Niet duidelijk gepunteerd, toegespitst achterlijf; lichtgekleurd halschild. In STRAND & VIK (1966) vindt men een figuur van de mannelijke aedeagus, welke in dit genus steeds dient gecontroleerd te worden. (De soort was in gezelschap van *O. procerula*, *O. exoleta* en *O. elongatula*).

Verspreiding: vooral in Noord- en Midden-Europa, naar het westen toe zeldzamer

(LOHSE, 1974), "op droge, zonnige plaatsen, graag bij bomen met mieren, ook onder afvalstoffen". UHLIG & ZERCHE (1981) troffen de soort aan op de meest verscheiden plaatsen: een naaldbos, een droge weide, een oever en op aas. In Nederland enkel Noord-Holland en Limburg (BRAKMAN, 1966). Komt voor op de Rode Lijst voor de Provincie Rheinland (KOCH et al., 1977).

Literatuurlijst

- BRAKMAN, P., 1966. - Lijst van Coleoptera uit Nederland en het omliggend gebied. *Monogr. Ned. Ent. Ver.* 2: 1-219.
- COIFFAIT, H., 1978. - Coléoptères Staphylinidae de la région paléarctique occidentale. III. sous-famille *Staphylininae*, Tribu *Quediini*, Sous-famille *Paederinae*, Tribu *Pino-phillini*. *Suppl. Nouv. Revue Ent.* VIII, 4: 1-364.
- GANGLBAUER, L., 1895. - Die Käfer von Mitteleuropa II. *Staphylinoidea* I. C. Gerold's Sohn, Wien. 880 p.
- HORION, A., 1951. - Verzeichnis der Käfer Mitteleuropas (Deutschland, Österreich, Tschechoslowakei) mit kurzen faunistischen Angaben. Stuttgart, Alfred Kernen Verlag. 266 p.
- HORION, A., 1963. - Faunistik der mitteleuropäischen Käfer. Bd. IX. *Staphylinidae* 1. Teil. *Micropeplinae* bis *Euaesthetinae*. 412 p.
- HORION, A., 1965. - Faunistik der mitteleuropäischen Käfer. Bd. IX. *Staphylinidae* 2. Teil. *Paederinae* bis *Staphylininae*. 335 p.
- HORION, A. & KOCH, K., 1954. - Beitrag zur Kenntnis der Koleopteren-Fauna der rheinischen Moorgebiete. *Decheniana* 102: 9-39.
- KLOET, G. & HINCKS, W., 1977. - Revised by POPE R. A check list of British insects. *Handbooks for the identification of British Insects* XI, 3: 1-105.
- KOCH, K., CYMOREK, S., EVERS, A., GRAF, W., KOLBE, W. & LOSER, S., 1977. - Rote Liste der im nördlichen Rheinland gefährdeten Käferarten (Coleoptera) mit einer Liste von Bioindikatoren. *Ent. Bl.* 73: 3-39.
- LOHSE, G., 1964. - In: FREUDE, H., HARDE, K. & LOHSE, G. Die Käfer Mitteleuropas Band IV. *Staphylinidae* I. Krefeld. 264 p.
- SEGBERS, R., 1987. - Catalogus Staphylinidarum Belgicae (Coleoptera, Insecta). Studiedocumenten Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, in druk.
- STRAND, A. & VIK, A., 1966. - Die Genitalorgane der nordischen Arten der Gattung *Oxypoda* MANNH. (Col., Staphylinidae). *Norsk Ent. Tidskr.* III: 169-175.
- UHLIG, M. & ZERCHE, L., 1981. - Beiträge zur Faunistik der Staphylinidae. (Insecta, Coleoptera). 4. Das Naturschutzgebiet "Rietzer See" bei Brandenburg (Bezirk Potsdam). *Faun. Abh. Mus. Tierk. Dresden* 8 (16): 147-176.

3. Dhr J. VAN STALLE doet de volgende mededeling: